

מי התדמיתן הטוב בעיר?

אך שלכולנו יש אישיות רבת רבדים, החברה אוהבת לתייג אותנו באמצעות תכונה אחת בולטת כדי לעשות לעצמה חיים קלים * כך נגזר עלינו לזייף תכונות אופי, לג'נגל בין זהויות ולהתעסק כל הזמן בתדמית שלנו

כשבישיבה דומה הבנתי שעברתי ממשבצת הצעיר הפרוע לזו של המבוגר הנורניק, שמספר לכולם צ'יזבטים על איזה כיף היה פעם וכולם מחכים שהוא יפסיק לזייף את השכל ויבלע משה גלופלקס.

לפעמים יש גם הברדל בין המשבצת שאתה ממלא בבית לזו שאתה נמצא בה בעבודה. אתה יכול להיות מוכר בעבודה כבוס קשוח וסמכותי שכולם רועדים לידו מפחד, בזמן שבבית אתה מתפקד כסמרטוט המשפחתי, השטיחון של אשתך וכספומט של הילדים ששואבים ממך כסף ולא רואים אותך ממטה. במקרה כזה מומלץ להרחיק את הרעיה מימי כיף ומאירועי חברה, ולספר שהתגרשת.

במפגשים משפחתיים של ליל הסדר

וראש השנה מתקיים בכל אחד מאיתנו שילוב מעניין של התדמית הישנה, מהולה במה שהצלחנו להשיג בחיים ושאיננו נחננו מנסים למכור כתדמית החדשה שלנו. כך יכולות שתי אחיות, האחת שהיתה ילדת כאפות והפכה למבוגרת עם בוכטות בזכות הג'וב שלה בהנהלה של מיקרוסופט, והשנייה שהיתה מלכת הכיתה, דפקה שוטים בברים והתחתנה עם החתיך של השכבה, רק שמאו הבעל עבר למשבצת החתיך לשעבר והרביל בהווה שחי על חשבון אשתו, שמצידה עברה למשבצת הממורמרת שבוגדת בבעלה עם רואה החשבון.

במפגשים חברתיים של חברים מבוגרים שמכירים הרבה שנים, רוב התדמיות תפוסות על ידי מישור, ותווצו שלך למשבצת חדשה לא באה בחשבון. בכל קבוצה יש אחד שכבר השתלט על תפקיד הידען המשכיל, וגם אם תעשה עכשיו תואר בהרוארד לא תצליח להזיז אותו משם.

לפעמים יש בחבורה שניים שעשו כסף, ואז מתחרים ביניהם על המשבצת ועל השאלה מי עשה יותר. זה לא טריוויאלי להפוך פתאום מבן אדם רגיל למליאן, ואם זה קרה לך והתמקמת במשבצת הטחון, יש סיכוי טוב שגם תהפוך לזה שאוכל את הראש על איך הוא גדל בעוני, ישן עם חמישה אחים בסירה של הווספה של אבא והיה לו רק זוג סנדלים אחד, כי מהשני אבא שלו הכינה להם מרק סנדלים.

לפעמים המשבצות החברתיות שכן נשארות פנויות הן הפחות אטרקטיביות: זו של הפסיי מי המנבא שחורות, של השקרן, של המצ' חיקון הכפייטי שמספר בדיחות חבוטות, של הנעלב הסדרתי, או של הקונספירטור שמספר לך בביטחון מלא שמי שאחראי למגיפת הקורונה זה ביל גייטס, הבונים החופשיים ומועדון המעריצים של חרווה ורודי. בכל מקרה, עם השנים למדתי שהמי שבצת הכי חשובה בחבורה היא של זה שמכיר הכי הרבה רופאים.

זה לא פשוט להחליף משבצת חברתית, אבל ייתכן שכדומה לשוק העבודה, שבו בניגוד לעבר אנשים נאלצים לעשות במהלך חייהם כמה הסבות מקצועיות, כך גם שוק התדמיות הופך להיות דינמי.

פוליטיקאים וירוענים כבר מעסיקים יועצי תדמית ותק" שורת שעוורים להם לשנות דימוי ומיצוב, וייתכן שבעתיד הקרוב גם אנשים מן היישוב שיימאס להם להיתקע באותה משבצת, ייעזרו באנשי מקצוע. לצד פסיכולוג, מאמן כושר ומנתח פלסטי, נוכל להיעזר במשפצי תדמית או ללכת לקורס להסכה חברתית. בעזרתם נוכל לעבור, למשל, ממשבצת הטרחן של החברה לזו של השתקן אפוף המסתורין. שיהיה שיפוץ ושיבוץ נעים. *

yairn@israelhayom.co.il

שבהמשך דפק אקזיט של מאה מיליון דולר, ואלה שהרביצו לו – מתחננים שיעסיק אותם בתור בריסטות בקפיטריה של החברה שלו; או מטמבל כיתתי שנהיה מרצה לפיזיקה גרעינית וקיבל פרס נובל.

בארץ קשה להחליף משבצת. בארה"ב הענקית, אחרי התיי כון כל אחד הולך לקולג' במדינה אחרת, וממשיך את חייו במקום חדש ורחוק. הסיכוי שתפגוש מישהו מהתיכון שזוכר איזה רביל מעצבן היית, הוא קטן. זה מאפשר לכל אחד שרר צה לשנות תדמית, ולעבור מתפקיד החננה שהתחנף למורים למקועקע שמועסק בגביית חובות בעולם התחתון עם אופי נוע ומעיל עור. בארץ, גם אם הפכת למפקד סיירת מטכ"ל, תמיד יש סיכוי שבזמן שאתה עומד מול החיילים שלך אחרי מסע כומתה בהשבעה במצדה, יצוץ איזה חמור שהיה איתך בכיתה ח' ויצעק "הנה יובי יובי שנפל לבור עם חרא של פרות בטיול השנתי".

אני זוכר שבצעירותי חשבתי שיש לי תדמית של רוקר צעיר, מגניב וחדשני, ופה ושם היו עוד שני אנשים שגם חשבו עלי ככה. או לפחות אחת. בישיבות קריאטיביות אהבתי להיות הצעיר שבחדר, זה שמביא יצירתיות, מקוריות ואני רגיה של מי שיוודע מה הולך עכשיו לחדר שמלא בדורדים מיובשים. כמה שנים אחר כך הגיע אחד הרגעיים הקשים בחיי

בשבועות שלפני הבחירות

קיבלנו שיעור מעניין בתדמיות. כל הפוליטיקאים, ובעיקר מנהיגי המפלגות, היו עסוקים בחידוד מסרים ובניסיון ללטש את תדמיתם הציבורית כדי להביא את הבינוגו. בזמנו, אריק שרון הצליח, בעזרת יועצי התדמית הממולחים שלו, להשכיח מה ציבור את 40 הקילומטרים וסברה ושתילה, ולהפוך לסבא חביב שמצולם במשק עם כבשה על הכתפיים (אף שיש סיכוי סביר שמייד אחרי הצילומים היא עברה לצלחת אחרי שעברה סוג של סברה ושתילה).

נער הייתי וגם זקנת, ואני יודע שיש פער עצום בין התדמית שמנסים להציג לציבור לבין האמת הפחות זוהרת. כולנו מעדיפים שיחשבו שאנחנו הרבה יותר טובים מהאנשים הקטנים והשגרתיים שאנחנו באמת, ואפשר לראות את זה דווקא בדברים הקטנים והיומיומיים. כשאתה תופס איזה שני"צ נחמד שהרווחת ביושר, ומישהו מצלצל אליך ומעיר אותך, ובקולך עוד שומעים שלפני רגע היית בעולם החלומות, ובן שיחך שואל אם ישנת – לעולם תענה "לא, לא, מה פתאום", כדי שחלילה לא תדבק בכ תדמית הבטלן. אז מה אם במקום זה, יש סיכוי טוב שתכנס מעכשיו למשבצת השקרן.

הגברת הראשונה יכולה, למשל, לנהל איתי שיחה (כלומר, מונולוג) קשה על יכולות הבלגון שלי כולל משפטים כמו "נמאסת עלי, אני לא מסכימה יותר לברדק הזה, תשטוף את הכלים שלך יא חורני, למה לא ראיתי על הדלת את השלט 'חירייה'", וגם להגיד את זה בטון תוקפני של סוהר בכלא טורקי. אבל אם בדיוק באותו רגע תיכנס לה איזו שיחה מוזהה מחברה, מחבר לעבודה או מסתם מישהו שהיא רוצה לעשות עליו רושם טוב, היא תעבור בתוך שנייה לדבר בטון מתוק ומנומס כאילו היא דוכסית בריטית שמחליפה עם חברתה הרוזנת האוסטרית טיפים על גידול סחלבים. הרי מה שחשוב זו התדמית החיצונית שלנו, ולימדו אותנו שאת הכביסה ואת המילים המלוכלכות עדיף לכבס בבית. יש לזה הצדקות לא רעות. הרי אף שלכולנו יש אישיות מורכבת ורבת רבדים, החברה אוהבת לתייג אותנו באמצעות תכונה אחת בולטת כדי לעשות לעצמה חיים קלים, ולהכניס אותנו למשבצת.

לעניות דעתי, התדמית שלנו נקבעת די מוקדם, בילדות, על סמך תכונות אופי מולדות וגם לפי המשבצת הפנויה שהותירו לנו האחים והאחיות שלנו. אם יש לך אח מפונק ופחדן, שמילל בכל הזדמנות, וההורים מאפשרים לו להמשיך להיות כזה, יש סיכוי טוב שאתה, שהגעת אחריה, תתמקם במשבצת הפנויה של החזק הקשוח. מצד שני, אם גדלת ליד אח חכם וירען, יש סיכוי לא רע שאתה תיכנס למשבצת הטמבל שלא מבדיל בין לוח הכפל לבגד כפת.

גם לגן ולבית הספר

אתה מגיע עם מטען כלשהו מהבית, ואז מתחיל להתאים את עצמך לסביבה הכיתתית החדשה, מוזהה מי כאן הבריון, מי היפה שבהמשך תהיה מלכת הכיתה, מי החוכי מולוג, מי הליצן וכך הלאה, ומנסה להביץ בתוך כל הבלאגן הזה איזה תפקיד בדיוק מתאים לך, או לפחות מה נשאר פנוי. חלקנו נתקעים עם תדמית נעורינו לכל החיים, בעיקר כי זה יותר נוח, ולך תעשה הסכת משבצת בגיל מבוגר. אבל יש כאלה שמצליחים לשנות את הדימוי שלהם לאורך הדרך, ואין נקמה מתוקה יותר מאחת שלא ספרו אותה בכיתה והפכה לסופר מודל; חנון שכולם דפקו לו מכות,

איור: עובדיה בנישו